מאוצרות

לקוטי שיחות

PARSHAS SHEMINI שמיני

SELECTIONS FROM

LIKKUTEI SICHOS

INSIGHTS INTO THE WEEKLY PARSHA

BY THE LUBAVITCHER REBBE

SHEMINI I | שמיני א

LIKKUTEI SICHOS, VOLUME 17, P. 92FF.

Adapted from *Sichos* delivered on *Shabbos Parshas Shemini,* 5731 [(1971),] 5736 [(1976);] *Shabbos Parshas Acharei* and the *maamar* delivered on *Acharon Shel Pesach,* 5725 [(1965).[1]]

Introduction

In Jewish thought – especially according to the Kabbalah – numbers are not only mathematical constructs but motifs through which G-d brings into being and grants life energy to existence. Each number represents a particular pattern through which His attributes interrelate and convey Divine vitality from His Essence to the Spiritual Cosmos and, ultimately, to our material world.

In this *sichah,* the Rebbe focuses on the numbers seven and eight, citing the author of *Kli Yakar*[1] who explains that, by and large, the components of the natural order are structured in sets of seven – like the seven days of the week – while the number eight is above the natural order, "unique [to G-d] alone."

Seven does not necessarily represent an imperfect state. After all, *Shabbos* is the seventh day and it is a day of holiness. However, it represents holiness as it enclothes itself within nature, adapting itself to its norms. Eight, by contrast, transcends nature, allowing for miracles that go beyond nature's limits.

The Rebbe, however, differentiates between "eight" and "the eighth." Eight reflects transcendence. The eighth implies a connection with the seven preceding it – G-d's transcendent light permeates the natural order to the extent that His transcendence is perceived within nature itself.

In that vein, our Sages[2] taught that the harp of the era of *Mashiach* will contain eight strings, for then, "the glory of G-d will be revealed and all flesh shall see…."[3] Although the glory of G-d is incomparably loftier than any element of creation, it will be revealed in a manner that will enable "all flesh {to} see," i.e., G-dliness will actually be seen with our physical eyes.

The Rebbe does not mere describing these future revelations; he asks a fundamental question: How is that possible? After all, our world is characterized by the concealment of G-dliness; indeed, the very word for world in Hebrew, *olam* (עולם), shares the root letters of the word *he'elam* (העלם) meaning "concealment," i.e., G-dliness is hidden. How can His glory be revealed and, moreover, permeate such a world and redefine its inner makeup?

In answer, the Rebbe explains that this was G-d's intent for creation at the very outset. As the Alter Rebbe explains in *Tanya,*[4] G-d created this world because He desired a dwelling in the lower realms – that His Essence be revealed in a material world that appears to oppose G-dliness.

1. *K'li Yakar's* commentary to the beginning of our Torah portion; see also the commentary of Rabbeinu Bachya on that source.

2. *Arachin* 13b; see *Likkutei Torah, Vayikra,* p. 21d.

3. *Yeshayahu* 40:5. See the *Kli Yakar, loc. cit.*

4. *Tanya,* ch. 36.

In *Tanya,*[5] the Alter Rebbe also explains the dynamics of how that desire can be brought to fulfillment – through the Divine service of the Jewish people in the era of the current exile. The nature of this era is such that it challenges all Jews to tap the very essence of their souls, the dimension of their beings that is one with G-d's Essence. By carrying out that Divine service within the context of this material world, we can all can bring about, albeit in microcosm, that future revelation in the present time. Essential G-dliness – the essential G-dliness lying within all Jewish souls – can manifest in the lowest dimensions of material existence.

---

5. *Ibid.,* ch. 37.

Transcendence within Finitude

What a Name Reveals

1. As previously mentioned several times, the division of the weekly **Torah readings, the 53 *parshiyos* of the Torah,**[1] **is significant. Although every *parshah* contains several passages, and every passage is a self-contained entity, the fact that all of these passages are found in the same Torah reading indicates that** they share **a common factor that binds them together.**

Since the content of every entity is expressed and identified through "the name by which it is called in *Lashon HaKodesh,*[2] **"the Holy Tongue," it follows that the fundamental point that** permeates **all the concepts in a Torah reading is alluded to by the name of that reading, for the names of the readings are established by the Torah.**[3]

The particular content of every individual passage is unique. Moreover, since **there are several passages intervening between the** content of **the first passage and the last passage of one *parshah,* the difference between them will be greater than the difference between the first passage of one *parshah* and the last passage of the previous one.** The adjoining passages are more than likely to be interrelated **because passages that follow each other** often focus on related concepts. (As a result, **one of the principles of exegesis involves** deriving lessons from **the Torah's sequence of subjects** (*dorshin*

א. שוין גערעדט פיל מאל וועגן חלוקת הסדרות - נ״ג סדרים דאורייתא[א] - אז הגם אין יעדער סדרה זיינען דא כמה פרשיות, וואס יעדער פרשה איז אן ענין בפני עצמו, פונדעסטוועגן, פון דעם גופא וואס אלע פרשיות זיינען אין דער זעלבער סדרה, איז א הוכחה אז עס בינדט זיי איין נקודה משותפת.

און וויבאלד אז דער תוכן פון יעדער זאך ווערט ארויסגעבראכט און אנגעדייט אין ״שמו אשר יקראו לו בלשון הקדש״[ב] - איז מובן, אז די נקודה התיכונה [וועלכע איז דא אין אלע ענינים פון דער סדרה] איז מרומז אין דעם נאמען פון דער סדרה (ווארום די שמות הסדרות זיינען דאך נעמען על פי תורה)[ג].

און אף על פי אז בנוגע דעם תוכן הפרטי פון יעדער באזונדער פרשה, איז דער חילוק צווישן דער ערשטער און דער לעצטער פרשה פון איין סדרה גרעסער ווי דער חילוק צווישן דער ערשטער פרשה פון א סדרה און דער לעצטער פרשה פון דער סדרה שלפניה - וויבאלד די פרשיות זיינען בסמיכות איינע צו דער צווייטער (און ״סמוכים״ איז דאך א לימוד על פי תורה[ד]), בעת אז צווישן דער ערשטער פרשה און דער לעצטער אין איין סדרה, זיינען פאראן כמה פרשיות המפסיקות ביניהן - איז

1. See *Zohar (Midrash HaNelam),* Vol. I, p. 104b; Vol. II, p. 206b; *Tikkunei Zohar, Tikkun* 13 (p. 29b), *et al.*

2. See *Tanya, Shaar HaYichud VehaEmunah,* ch. 1.

3. See *Likkutei Sichos,* Vol. 5, p. 57ff.) which discusses this issue.

semuchim).[4] **Nevertheless, there is a common theme shared by** all the **passages in the same *parshah*** (even **when those that do not follow in direct sequence to each other**).[5]

אָבֶּער דִי נְקוּדָה מְשׁוּתֶּפֶת הַנַ"ל פַאראַן דַוְקָא בַּיי דִי פַּרְשִׁיּוֹת (אֲפִילוּ נִיט סְמוּכוֹת) וָואס זַיְינֶען אִין דֶער זֶעלְבֶּער סֶדְרָה[ה].

What the Eighth Day Implies

2. From the above, we can appreciate how these concepts apply **regarding our Torah reading. On one hand, the beginning of *Parshas Shemini*, "And it took place on the eighth day..." shares a greater connection to the end of the *parshah* that precedes it than to its own conclusion,**[6] the passage beginning **"This is the animal...."**

This is obvious. The description of the events of **"the eighth day"** with which our Torah reading begins **follows in sequence to the description of the seven days** of the Sanctuary's **dedication (*miluim*) mentioned at the conclusion of the previous *parshah*. "This is the animal...," by contrast, shares no apparent** thematic **connection** with those events.

On the other hand, since every Torah reading has a fundamental theme which distinguishes it from other readings, it is clear that the passages, "And it took place on the eighth day...," and "This is the animal...," share a fundamental message not shared by **the passage:**[7] **"Take Aharon...,"** which

ב. פוּן דֶעם אִיז מוּבָן אוֹיךְ בַּנוֹגֵעַ צוּ אוּנְזֶער סֶדְרָה, אַז טְרָאץ דֶעם וָואס מִצַּד אֶחָד הָאט דִי הַתְחָלַת הַסֶדְרָה "וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי" אַ סַךְ מֶער שַׁיְיכוּת צוּם סִיּוּם הַסֶדְרָה שֶׁלְפָנֶיהָ וִוי צוּ דֶער פַּרְשָׁה "זֹאת הַחַיָּה גו'"[ו] (וָואס אִיז בַּיְים סִיּוּם פוּן סֶדְרַת שְׁמִינִי) - וּכְמוּבָן אוֹיךְ בְּפַּשְׁטוּת, אַז "וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי" קוּמְט בְּהֶמְשֵׁךְ צוּם עִנְיָן פוּן שִׁבְעַת יְמֵי הַמִלוּאִים שֶׁבְּסִיּוּם פוּן דֶער פְרִיעֶרְדִיקֶער סֶדְרָה, מַה שֶׁאֵין כֵּן מִיט "זֹאת הַחַיָּה" הָאט עֶס לִכְאוֹרָה נִיט קֵיין שַׁיְיכוּת - וִוִיבַּאלְד אָבֶּער אַז יֶעדֶע סֶדְרָה הָאט אַ נְקוּדָה מְיוּחֶדֶת, וָואס אִין אִיר אִיז זִי אוֹיסְגֶעטֵיילְט פוּן אַלֶע אַנְדֶערֶע סֶדְרוֹת, אִיז פַארְשְׁטַאנְדִיק, אַז דִי פַּרְשִׁיּוֹת "וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי" אוּן "זֹאת הַחַיָּה" הָאבְּן בֵּיידֶע אֵיין תּוֹכֶן מְיוּחָד וָואס אִיז נִיטָא אִין פַּרְשַׁת "קַח אֶת אַהֲרֹן

---

4. The existence of a thematic connection between one Torah passage and the following one **applies even according to the simple meaning of the Torah.** (Moreover, **it applies,** not only within one Torah reading, but **with regard to** the first concept in **one reading and** the last concept in **the previous reading. See *Rashi's* commentary at the beginning of *Parshas Mishpatim, Parshas Behaalos'cha,* and *Parshas Shelach.*) And it applies** throughout the Torah, **not just in the Book of *Devarim*. See *Berachos* 21b and the sources mentioned there.**

Berachos 21b records a difference of opinion between Sages regarding whether the sequence in the Torah is significant only in the Book of *Devarim,* for *Devarim* – unlike the preceding books – was recited by Moshe "on his own initiative" and hence, respects the dictates of mortal wisdom. With regard to the other books, however, because the order of the Torah is not necessarily sequential, this concept does not apply. The majority opinion, however, uses sequence as a source for exegesis with regard to the entire Torah. See *Likkutei Sichos,* Vol. 4, *Parshas Devarim.*

5. **See also *Likkutei Sichos,* Vol. 8, p. 114.**

6. ***Vayikra* 11:2ff, a passage that deals with which foods are permitted to be eaten and which are forbidden.**

According to the Torah's simple meaning, the passages that precede this verse all transpired on the eighth day of the dedication of the Sanctuary. Thus, they all share a connection to the theme of *Shemini.* **See *Rashi's* commentary to this verse.** "G-d's message **was addressed to all of them equally ... for they all equally accepted** the death of Aharon's sons **in silence."**

7. ***Vayikra* 8:2ff.** The concluding passage in *Parshas Tzav.*

concludes the previous reading and which begins the narrative of the Sanctuary's dedication. **This fundamental point is expressed by the name of the *parshah, Shemini,* meaning "Eighth."**

גו'"[ז]; און דער דאָזיקער תּוֹכן ווערט אַרוֹיסגעבּראַכט אין שֵׁם הַסֵּדְרָה - "שְׁמִינִי".

Clarifying the Focus

3. The word chosen as **the name of the *parshah, Shemini,* does not indicate that the subject is the eighth day of the dedication** of the Sanctuary. **Indeed,** that name **does not indicate that it is talking about an eighth day. For the *parshah* is not called** *Yom HaShemini,*[8] **"the Eighth *Day,*" but just *Shemini,* "Eighth." This demonstrates that the theme is the general concept of the "eighth" and not a particular concept** that relates to **the dedication of the Sanctuary or to any sequence of "days" of which it is the eighth.**

ג. פון דעם וואָס אינעם נאָמען פון דער סֵדְרָה איז ניט אָנגעדײַט אַז דאָ רעדט זיך וועגן (שְׁמִינִי לְ)מִלּוּאִים, און אֲפִילוּ ניט אַז ס'רעדט זיך וועגן אַן אַכטן טאָג בִּכְלָל - וואָרוּם די סֵדְרָה הייסט ניט "יוֹם שְׁמִינִי"[ח], נאָר "שְׁמִינִי" (סְתָם) - איז מוּבָן, אַז דאָ איז נוֹגֵעַ דער כְּלָלוּת'דיקער עִנְיָן פון "שְׁמִינִי" - אַן אַכטער - און ניט דער פְּרָטִיוּת'דיקער עִנְיָן (פון מִלּוּאִים אָדער יָמִים) אין וועלכן ער איז דער אַכטער.

The concepts explained above (in sec. 2) with regard to the difference between the connection of the beginning of this *parshah* **to the conclusion of the previous *parshah* and its connection to other passages within this *parshah* itself** are particularly relevant here. **The passage, "Take Aharon...,"** the **last passage of the previous Torah reading, is only a preparation for *Parshas Shemini,* but is not an actual part of *Parshas Shemini* and does not share its theme, just as the seven days of dedication were** only **a preparation for the eighth day.** In contrast, **"This is the animal..." is a part of *Parshas Shemini* itself.**

וְעַל פִּי הַמְבוֹאָר (לְעֵיל סְעִיף ב) - אין דעם חִילּוּק צווישן דער שַׁיְיכוּת צוּם סִיּוּם הַסֵּדְרָה שֶׁלְּפָנֶיהָ און דער שַׁיְיכוּת צו אַן אַנדער פַּרְשָׁה אין דער סֵדְרָה גוּפָא - קומט אויס, אַז פַּרְשַׁת "קַח אֶת אַהֲרֹן" פון דער פריערדיקער סֵדְרָה איז - בַּנּוֹגֵעַ נְקוּדָּה הַמְשׁוּתֶּפֶת - בְּלויז אַ הַקְדָּמָה צו "שְׁמִינִי", אָבער ניט אַז זי איז אַ טייל פון "שְׁמִינִי" [בִּדוּגְמָא ווי דאָס איז בִּפְשְׁטוּת, אַז די "שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּלּוּאִים" זײַנען אַ הַקְדָּמָה צוּם יוֹם הַשְּׁמִינִי]; מַה שֶּׁאֵין כֵּן "זֹאת הַחַיָּה" איז אַ טייל פון "שְׁמִינִי" גוּפָא.

Transcending and Yet Including

4. **The above can be understood by first explaining the general concept implied by *Shemini,* "Eighth."** The term "eighth" combines **two opposites. First of all, the number eight reflects a quality that** transcends and **is distinct from the**

ד. וועט מען עס פאַרשטיין בְּהַקְדִּים, וואָס אין דעם תּוֹכן פון מִסְפָּר "שְׁמִינִי" געפינט מען צוויי קְצָווֹת: פון איין זײַט, ווײַזט דער מִסְפָּר שְׁמִינִי אויף אַן עִנְיָן וואָס איז מוּבְדָּל בְּעֵרֶךְ

---

8. **Note,** however, **the end of *Rambam's Seder Tefillos,*** where he refers to the reading as ***VaYehi BaYom HaShemini.***

פון די ז׳ שֶׁקָּדְמוּ לוֹ; און ווי דער כְּלִי יָקָר[ט] אִיז מְבָאֵר, אַז אַלֶע עִנְיָנִים פון דער בְּרִיאָה זַיְינֶען בְּמִסְפַּר ז׳, און דער מִסְפָּר "שְׁמִינִי" אִיז "מְיוּחָד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ".

און דער פֵּירוּשׁ דֶערְפוּן אִיז, כִּמְבוֹאָר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת[י], אַז דער מִסְפָּר "שִׁבְעָה" אִיז נִיט בְּלוֹיז כּוֹלֵל די עִנְיָנִים וואָס אִין דער בְּרִיאָה גוּפָא, נָאר אִין דעם ווערט נִכְלָל אויך דער אוֹר אֱלֹקִי וואָס אִיז זִיךְ מִתְלַבֵּשׁ אִין דער בְּרִיאָה[יא], און "שְׁמִינִי" אִיז מְרַמֵּז אויף דעם אוֹר וואָס אִיז הֶעכֶער פון הִתְלַבְּשׁוּת אִין וועלט, בְּחִינַת הָאוֹר שֶׁלְמַעְלָה מֵהִשְׁתַּלְשְׁלוּת[יב].

אָבֶער לְאִידָךְ גִּיסָא, ווַייזְט דער טַייטְשׁ פון וואָרט "שְׁמִינִי" גוּפָא - אַכְטֶער - אַז דָאס אִיז נִיט קֵיין עִנְיָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ, נָאר אַ זַאךְ וואָס הָאט אַ שַׁיְיכוּת (און קוּמְט בְּהֶמְשֵׁךְ) צוּ די עִנְיָנִים פון "שִׁבְעָה".

און דָאס אִיז דער אוֹיפְטוּ אִין דעם עִנְיָן פון "שְׁמִינִי" - אִין דעם דְרִיקְט זִיךְ אוֹיס די שְׁלֵימוּת אִין גִּילּוּי אֱלֹקוּת: דער תַּכְלִית הַכַּוָּנָה אִיז, אַז אויך דער אוֹר וואָס אִיז הֶעכֶער פון הִשְׁתַּלְשְׁלוּת זָאל נִמְשָׁךְ ווערן (בְּגִילּוּי) אִין וועלט - און דָאס אִיז מְרוּמָּז אִין וואָרט "שְׁמִינִי", אַז אויך דָאס וואָס ס׳אִיז מוּבְדָּל און הֶעכֶער פון דער בְּרִיאָה (פון בְּחִינַת "שִׁבְעָה" - כַּנַּ"ל בִּכְלִי יָקָר), זָאל זַיין אִין אַן אוֹפֶן פון "שְׁמִינִי" וואָס אִיז שַׁיָּיךְ צוּ (בְּחִינַת ז׳) די עִנְיְנֵי הַבְּרִיאָה.

number seven which precedes it. As *Kli Yakar* explains,[9] all the components of creation are structured in sets of **seven, while the number eight is** above the natural order, "**unique** to G-d **alone.**"

As explained in other sources,[10] the number seven includes not only elements of creation itself, but also the Divine light enclothed within creation.[11] The number eight, by contrast, **refers to the Divine light which is too lofty to be enclothed in the world,** and **which transcends the** entire ***Seder HaHishtalshelus*** (the Spiritual Cosmos).[12]

Nevertheless, the word "eighth" indicates that the reference **is not to an entity that exists in its own realm, but rather to an entity which shares a connection (and comes as a continuation) to the set of "seven."**

This reflects the uniqueness of the concept of "the eighth," for it alludes to a consummate revelation of G-dliness. The ultimate intent is that even the light which transcends the Spiritual Cosmos should be drawn down in a revealed manner within the context of the world. This is alluded to by the word "eighth" – even the light **which is set aside and above creation** (transcending **the attribute of seven, as cited above from the *Kli Yakar*) should be in the manner of "eighth," relating to** (the set of seven,) **the matters of creation.**

---

9. ***K'li Yakar's* commentary to the beginning of our Torah portion; see also the commentary of Rabbeinu Bachya to that source.**

10. **See the *maamarim* entitled *VaYehi BaYom HaShemini,* 5704 and 5705; *Likkutei Sichos,* Vol. 3, p. 974.**

11. **See the *maamar* entitled *VaYehi BaYom HaShemini,* 5704, the end of sec. 10, (and the *maamar* of that title, 5705) which explain that this also includes the light which is *sovev kol almin* (transcending the world).** For the fact that this light is referred to as "transcending the worlds" indicates that it shares a connection to the worlds and is not entirely transcendent. The light alluded to by the level eight, by contrast, is truly transcendent, entirely above the Spiritual Cosmos.

12. **As the *Kli Yakar* states: "This number is unique to Him alone."**

When Our Eyes Will See Differently

5. On this basis, we can also explain[13] **why "the harp of the era of *Mashiach*," will contain eight strings.**[14] **The new** spiritual **state that will characterize the era of *Mashiach* is** described by the verse:[15] **"And the glory of G-d will be revealed and all flesh shall see…." Although the glory of G-d is incomparably higher than creation,**[16] **it will be revealed in a manner that** will enable **"all flesh [to] see," i.e.,** G-dliness will **actually be seen with our physical eyes.**[17] Moreover, the nature of existence will then radically change, so that **the revelation of G-d's glory will not be perceived as something new** and extraordinary, beyond the ongoing pattern of existence, **but rather as part of the ordinary makeup of our material world.**[18]

The perception of the glory of G-d with our physical eyes will reflect the natural tendency of our bodies at that time. **This will represent the true** appreciation of G-dliness as the **simple, natural fact of our existence.**

It is possible for **physical flesh to see the glory of G-d, because the glory of G-d is unlimited, and therefore can descend until the lowest level, even to the extent that it can be perceived by physical flesh.**[19] Nevertheless, since that perception **does not**

ה. אוּן דָאס אִיז אוֹיךְ דֶער בִּיאוּר וָואס דֶער ״כִּנּוֹר שֶׁל יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ״[יג] וֶועט זַיְין פוּן ״שְׁמוֹנָה נִימִין״[יד]:

דֶער חִידוּשׁ וָואס וֶועט זִיךְ אוֹיפְטָאן בִּימוֹת הַמָּשִׁיחַ - ״וְנִגְלָה כְּבוֹד הֲוָיָ' וְרָאוּ כָל בָּשָׂר״[טו], אַז טְרָאץ דֶעם וָואס ״כְּבוֹד הֲוָיָ'״ אִיז בְּאֵין עֲרוֹךְ הֶעכֶער פוּן דֶער בְּרִיאָה[טז], וֶועט עֶר דַאן זַיְין בְּגִילוּי אִין אַן אוֹפֶן פוּן ״וְרָאוּ כָל בָּשָׂר״ - אִין אַ רְאִיָּה מוּחֲשִׁית פוּן בָּשָׂר הַגַּשְׁמִי[יז], בִּיז אַז דֶער גִילוּי בְּחִינַת כְּבוֹד הֲוָיָ' וֶועט זַיְין (נִיט בְּדֶרֶךְ חִידוּשׁ, נָאר) בְּדֶרֶךְ פְּשִׁיטוּת אִין עוֹלָם הַגַּשְׁמִי.

דָאס הֵייסְט אַז דָאס וָואס דֶער בָּשָׂר הַגַּשְׁמִי וֶועט זֶען ״כְּבוֹד הֲוָיָ'״, וֶועט עֶס זַיְין מִצַּד דִי תְּכוּנוֹת אוּן טֶבַע פוּן זַיְין (דַאמָאלְסְדִיקֶער) גַשְׁמִיּוּת'דִיקֶער מְצִיאוּת, וָואס דֶעמָאלְט אִיז עֶס דֶער אֱמֶת'עֶר אוֹפֶן פוּן ״בְּדֶרֶךְ פְּשִׁיטוּת״:

בְּשַׁעַת דֶער בָּשָׂר ״זֶעט״ כְּבוֹד הֲוָיָ' נָאר מִצַּד דֶעם וָואס דֶער ״כְּבוֹד הֲוָיָ'״ אִיז בְּלִי גְבוּל אוּן דֶערְפַאר קֶען עֶר אַרָאפְּקוּמֶען אוֹיךְ לְמַטָּה מַטָּה בִּיז צוּ ״גֶעזֶעען״ וֶוערְן אוֹיךְ דוּרְךְ בָּשָׂר הַגַּשְׁמִי[יח] [דָאס נֶעמְט זִיךְ אָבֶער נִיט

---

13. As cited in the commentary of the *Kli Yakar, loc. cit.*

14. *Arachin* 13b; see *Likkutei Torah, Vayikra,* p. 21d.

15. *Yeshayahu* 40:5. See the *Kli Yakar, loc. cit.,* which states that "in the era of *Mashiach* ' the glory of G-d will be revealed and all flesh shall see' because **G-d,** who is **one rides [and exerts control] over the seven...."**

16. See the *maamar* entitled *Matzah Zu,* 5675 (in the series of *maamarim* entitled *BeShaah SheHikdimu, 5672,* Vol. II, p. 930) which states that "the glory of G-d" refers to *Malchus* of *Ein Sof* as it exists before the *tzimtzum.*

17. See *Toras Chayim, Parshas Tetzaveh,* p. 482aff; *Shaar HaEmunah,* ch. 25. *Toras Chayim* states: "Even the animals will recognize their Creator, and every created being will understand that You brought it into being."

18. The Hebrew term to which the *sichah* is referring is *biderech peshitus. Peshitus* means the simple and ordinary framework of reference. At present, the material environment in which we live represents our *peshitus;* this is the way in which we perceive existence – physicality is a given. In the era of *Mashiach*, this will change. Not only will G-dliness be readily apparent, it will be – as material existence is today – the factor which controls our entire framework of reference; then spirituality will be a given.

19. See the series of *maamarim* entitled *BeShaah SheHikdimu, 5672,* Vol. 2, p. 931, which explains that this potential – the actual perception of G-dliness by physical flesh, but only as a result of the revelation from Above – **was manifest at the Giving of the Torah.**

stem from the natural tendency of flesh itself, the revelation of G-dliness in the world (**even when seen by physical eyes**),[20] **represents a new development. It is an increment, an extraordinary novelty, beyond the world's** ordinary, natural state, **for the perception of the glory of G-d by physical flesh is unnatural.**[21]

The true conception of perceiving G-dliness as part of **the ordinary makeup of existence is that physical eyes see the glory of G-d as an expression of their own natural tendency.**[22] **Just as** in the present era, **our eyes see material**

מִצַד דִי תְּכוּנוֹת שֶׁל הַבָּשָׂר גוּפָא] - דֶעמָאלְט אִיז דֶער גִילוּי אֱלֹקוּת אִין וֶועלְט (אֲפִילוּ וֶוען דָאס קוּמְט אִין רְאִיָּה מוּחֲשִׁית[ט]) אִין אַן אוֹפֶן פוּן "חִידוּשׁ": ס'אִיז אַ אוֹיפְטוּ אוּן אַ הוֹסָפָה אִין עוֹלָם, וְוײַבּאַלְד אַז דָאס וָואס דֶער בָּשָׂר "זֶעט" כְּבוֹד הֲוָיָ' אִיז עֶס נִיט מִצַד זַיְין טֶבַע.

דֶער (אֱמֶת'עֶר) פֵּירוּשׁ פוּן "בְּדֶרֶךְ פְּשִׁיטוּת" אִיז, אַז דָאס וָואס דֶער בָּשָׂר וֶועט זֶען "כְּבוֹד הֲוָיָ'" וֶועט עֶס זַיְין מִצַד דִי תְּכוּנוֹת אוּן טֶבַע פוּן דֶעם בָּשָׂר גוּפָא[כ] אִין דֶעם זֶעלְבְּן אוֹפֶן וִוי עֵינֵי בָשָׂר זֶעעֶן דְבָרִים

---

20. **When speaking in general terms, the fact that a revelation is perceptible** by a person in this material realm **can be described as** ***peshitus*****. Therefore,** the revelation of G-dliness at **the splitting of the Sea of Reeds and in the** ***Beis HaMikdash*** **are cited (in the series of** ***maamarim*** **entitled** ***BeShaah SheHikdimu, 5672,*** **Vol. 2, p. 935) as examples of such revelation. For at the splitting of the Sea of Reeds, everyone saw the revelation of** ***Or Ein Sof*****. Similarly, with regard to the** ***Beis HaMikdash,*** our Sages said (***Chagigah*** **2a and sources mentioned there), "Just as one came to** ***see*** G-dliness, **one came to appear** before Him."

Nevertheless, since these revelations ran contrary to the ordinary state of the world, in an ultimate sense, they cannot be considered as reflecting *peshitus.* Instead, **the ultimate concept of** ***biderech peshitus*** **is when** the natural state of **physical flesh will perceive the revelation. At the splitting of the Sea of Reeds and in the** ***Beis HaMikdash*****, by contrast, the** perception of G-dliness through the physical eyes **came about because of the revelation of** ***Or Ein Sof;*** the nature of physical existence had not changed at those times. **Therefore, the true concept of the** revelation of G-dliness in a manner of ***peshitus*** **will be in the era of** ***Mashiach*****. As the series of** ***maamarim*** **entitled** ***BeShaah SheHikdimu, 5672,*** **Vol. 2, p. 936, states: "The revelation will be of an even greater** nature **in the Ultimate Future...." See also** ***ibid.,*** **Vol. 3, p. 1263ff.**

21. See *Likkutei Sichos,* Vol. 6, p. 20ff (translated in Vol. 2, p. 49ff., of this series) which contrasts the revelation from above (*gilui milmaalah*) with the elevation and refinement of our material setting *(ha'alah milmateh).* The fact that the revelation comes from Above indicates that it is limited; it exists only within its own context – it has not actually transformed created beings. However, the fact that mortals can perceive G-dliness within the context of their own existence, by contrast, indicates that they are relating to a level of G-dliness that is truly unlimited, knowing no boundaries whatsoever. As such, it can pervade even the physical existence of an entity.

22. **Similar concepts apply with regard to the revelation of prophecy that will prevail universally in the era of** ***Mashiach,*** **as it is written** (*Yoel* 3:1), **"I will pour out My spirit upon all flesh** and your sons and daughters will prophesy." **This** revelation **will differ from the revelation that was granted to the prophets which required numerous preconditions... and even so, prophecy was a wondrous matter, above the natural order.... In the Ultimate Future, by contrast, prophecy will be a natural phenomenon"** (the se**ries of** ***maamarim*** **entitled** ***BeShaah SheHikdimu, 5672,*** **Vol. 2, p. 936).**

Although the revelation of prophecy was manifest in a manner resembling **sight,** it was not considered a natural phenomenon, **because numerous prerequisites were required, as the** ***Rambam*** (***Hilchos Yesodei HaTorah*** **7:1) states: "Prophecy is bestowed only** upon a wise sage of strong character...." **And even when those prerequisites are met, a prophet cannot prophesy whenever he desires. Instead, he must focus his attention (see** ***ibid.:*****4). And even when he focuses his attention, "it is possible that the Divine Presence will rest upon** the prophet **and it is possible that it will not"** *(ibid.:5).* **And even when prophecy is revealed,** a prophet **must prepare** his physical person, **as** *I Shmuel* 19:24 **states, "He also removed his clothes** and prophesied," **and** *Yechezkel* 1:28 states, **"And I saw and I fell on my face, as explained in the series of** ***maamarim*** **entitled** ***BeShaah SheHikdimu, 5672, op. cit.*** **This indicates that not only was prophecy not** ***bipeshitus,*** **i.e., according to the nature of our material world, but that "nature could not accept this and therefore,** a person **had to divest himself of his material consciousness and negate his** natural mode of perception" *(ibid.).* Thus, prophecy was **a new and incremental development,** in contrast to the prophet's ordinary existence, while in the Ultimate Future, it will be natural.

entities, for this is their natural function and tendency, so too, in the era of *Mashiach,* their very physical nature will be such that they will see G-dliness.[23]

This reflects the connection of the era of *Mashiach* with the number eight. The revelation of the glory of G-d (which will occur in the era of *Mashiach*) will express the two extremes that are characteristic of the number eight:

a) The glory of G-d is above and indeed, **completely removed from creation** as a whole, **which is** structured according to a set of **seven.**

b) Nevertheless, His glory **will be revealed in a manner** that will so permeate the natural order, **that the perception** of G-dliness by the physical world **will result from the nature of the world itself; the "eighth" will merge with the "seven."**

גַשְׁמִיִּים, וואָס דָאס אִיז מִצַד דֶער טֶבַע וּתְכוּנָה פוּן דִי עֵינֵי בָשָׂר גוּפָא[כא].

אוּן דָאס אִיז דִי שַׁיְיכוּת פוּן יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ מִיט מִסְפָּר "שְׁמוֹנָה": דֶער "וְנִגְלָה כְּבוֹד הֲוָיָ' וְרָאוּ כָל בָּשָׂר" (וואָס וועט זִיךְ אוֹיפְטָאן בִּימוֹת הַמָּשִׁיחַ) דְרִיקְט אוֹיס דִי צְוֵויי קְצָוות הַנַ"ל וואָס אִין בְּחִינַת "שְׁמוֹנָה": דֶער "כְּבוֹד הֲוָיָ'" אִיז הֶעכֶער אוּן מוּבְדָל בְּעֶרֶךְ פוּן דֶער בְּרִיאָה וואָס אִיז בְּמִסְפַּר ז', אוּן אַף עַל פִּי כֵן וועט עֶר נִתְגַלֶה ווערְן אִין וועלְט אִין אַזַא אוֹפֶן אַז דָאס (זֶעען דֶעם גִילוּי) וועט זַיְין מִצַד טֶבַע הָעוֹלָם גוּפָא - דֶער "אַכְטֶער" וועט זַיְין צוּזַאמֶען מִיט דִי "זִיבְּן".

What is the World's Nature?

6. There is, however, a point that must be resolved. The fact that G-dliness – even those levels of G-dliness that relate to our **existence – are not apparent within the world is not an extraordinary and incremental aspect beyond the** natural **state of the world, but rather reflects the manner in which the world was created. The concealment and hiddenness** of G-dliness **reflect the essential makeup[24] of the world.** Indeed, **this is the reason why this realm is referred to in Hebrew as an עולם, which means**

ו. מֶען דַארְף אָבֶּער פַארְשְׁטֵיין: דָאס וואָס דִי וועלְט אִיז אִיצְט אִין אַ אוֹפֶן וואָס אִין אִיר זֶעט זִיךְ נִיט קֵיין אֱלֹקוּת [אֲפִילוּ נִיט דִי דַרְגָא אִין אֱלֹקוּת וואָס אִיז בְּעֶרֶךְ הַבְּרִיאָה], אִיז עֶס דָאךְ (נִיט קֵיין צוּגֶעגֶעבֶּענֶע זַאךְ אוֹיף דֶער מְצִיאוּת פוּן וועלְט, נָאר) דֶערְפַאר וואָס דִי וועלְט אִיז בַּאשַׁאפְן גֶעווָארְן אִין אַזַא אוֹפֶן - הַיְינְט וויבַּאלְד אַז דֶער הֶעְלֵם וְהֶסְתֵּר וואָס אִין וועלְט אִיז מִצַד אִיר עֶצֶם מְצִיאוּת[כב] [וואָס מֵהַאי טַעְמָא ווערְט זִי אָנְגֶערוּפְן מִיטְן נָאמֶען "עוֹלָם"

---

23. **See the series of *maamarim* entitled *BeShaah SheHikdimu, 5672, op. cit.,*** which states: **"Just as at present, the *yesh*** ordinary existence, **is the natural** perception, **so too, in the Ultimate Future, the perception of G-dliness will be a natural phenomenon."**

24. **See *Tanya,* ch. 36, which** describes the sequence of spiritual descent that proceeded **"...until this physical and material world was *created.** It is the lowest of all levels; there is none below it with regard to the concealment of G-d's light.** [It is characterized by] **doubled and redoubled darkness to the extent that it is full of *kelipah* and the *sitra achra* which are actually against G-d." See *Likkutei Sichos,* Vol. 6, p. 22ff.,** translated in Vol. 2, p. 60ff, of this series.

* In the above expression, *Tanya* uses the term *nivra*, **rather than *naaseh* to mean "became," implying that, at the outset, our world was brought into being as a material entity.** Its material dimension is not an incremental element of its existence. [**By contrast, our Sages** *(Menachos* **29b) state** merely **that this world was created with a *hay*** without describing it as a physical and material world.]

"world" and which shares its root with **העלם**, meaning "concealment."[25] As mentioned, **the name of an entity reveals its fundamental character. How then is it possible that the** revelation of the Ultimate Future, when **"all flesh will see," will reflect the nature of the** physical **flesh itself? This is the opposite of the nature of flesh and of the world.**

(וָואס דֶער נָאמֶען פוּן יֶעדֶער זַאךְ בְּרֶענְגְט אַרוֹיס זַיְין תּוֹכֶן הָעִיקָּרִי) וָואס אִיז פוּן לָשׁוֹן הֶעְלֵם[כג]], טָא וִוי אִיז שַׁיָּיךְ אַז דֶער "וְרָאוּ כָל בָּשָׂר" לֶעָתִיד לָבֹא זָאל זַיְין מִצַּד עִנְיַן הַבָּשָׂר גּוּפָא, וִוִיבַּאלְד אַז דָאס אִיז הֵיפֶךְ פוּן גֶּדֶר וּתְכוּנַת (הַבָּשָׂר) הָעוֹלָם?

When *Mashiach's* Approaching Footsteps can be Heard

7. The answer to the above question revolves around the following concept:

The transformation of the nature of the world and physical flesh so that they can appreciate G-dliness as a natural phenomenon is dependent on the Divine service of the Jewish people. More particularly, as **the Alter Rebbe states** in *Tanya*:[26] **"The revelation of *Or Ein Sof,*** G-d's Infinite Light, **in this material world which will take place in the era of *Mashiach* (and the era of the Resurrection) is dependent on our deeds and Divine service throughout the duration of the exile."**

On the surface, another question arises: **Why is "throughout the duration of the exile" emphasized?**

The reason why our "deeds and Divine service" bring about "the revelation of *Or Ein Sof* in this material world" is because of the unique quality of the *mitzvos*. As the Alter Rebbe **emphasizes in this source,**[27] **"Through the performance of** a ***mitzvah* a person draws down the revelation of *Or Ein Sof* from Above,** causing it **to enclothe itself in the material substance of this world." Why is this dependent on** these *mitzvos* being performed **specifically "throughout the duration of the exile"?**

One of the possible explanations of this concept is as follows:

ז. זָאגְט דֶער אַלְטֶער רֶבִּי[כד], אַז דֶער "גִּילּוּי אוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה הַגַּשְׁמִי" וָואס וֶועט זַיְין בִּימוֹת הַמָּשִׁיחַ (וּתְחִיַּת הַמֵּתִים) אִיז "תָּלוּי בְּמַעֲשֵׂינוּ וַעֲבוֹדָתֵנוּ כָּל זְמַן מֶשֶׁךְ הַגָּלוּת".

וְלִכְאוֹרָה: וָואס אִיז דֶער דִּיוּק "כָּל זְמַן מֶשֶׁךְ הַגָּלוּת" דַּוְקָא: דָאס וָואס דוּרְךְ "מַעֲשֵׂינוּ וַעֲבוֹדָתֵנוּ" טוּט מֶען אוֹיף דֶעם "גִּילּוּי אוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה הַגַּשְׁמִי", אִיז דָאךְ דָאס מִצַּד דֶער מַעֲלָה פוּן מִצְווֹת [וִוי עֶר זָאגְט דָארְט גוּפָא אַז "בַּעֲשִׂיָּתָהּ (שֶׁל הַמִּצְוָה) מַמְשִׁיךְ הָאָדָם גִּילּוּי אוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא מִלְמַעְלָה לְמַטָּה לְהִתְלַבֵּשׁ בְּגַשְׁמִיּוּת בָּעוֹלָם הַזֶּה"], אִיז מִיט וָואס אִיז עֶס פַארְבּוּנְדְן דַּוְקָא מִיטְן "זְמַן מֶשֶׁךְ הַגָּלוּת"?

אֵיינֶער פוּן דִי בִּיאוּרִים (בְּדֶרֶךְ אֶפְשָׁר) בְּזֶה:

---

25. *Likkutei Torah, Bamidbar,* p. 37d, the *Biurei Zohar* of the *Tzemach Tzedek,* p. 365, which states: "**עולם**, 'world,' shares the same root letters as the word **העלם**, 'concealment,' as our Sages (*Pesachim* 50a) comment on the verse (*Shmos* 3:15): 'This is My name forever' (**לעלם**, sharing the root of **העלם**), that G-d's name is not pronounced as it is written."

26. *Tanya,* the beginning of ch. 37.

27. *Rashi, Bereishis* 1:1; see *Bereishis Rabbah* 1:4 and *Vayikra Rabbah* 36:4.

As mentioned in sec. 5, the intent is that **the revelations of G-dliness in the era of *Mashiach* and the era of the Resurrection are to be perceived as elements of the nature of the world itself. This will be achieved when the G-dliness drawn down through the *mitzvos* to be revealed in the era of *Mashiach* will not be seen as an incremental element of the world's existence.** This seems to suggest that **through the *mitzvos*, G-dliness would be drawn down into the world, but the world itself will remain in the same state and framework of reference in which it was created, a state of concealment (העלם) as implied by its name (עולם).** Stated simply, although G-dliness would be revealed in the world, it would not reflect the world's natural state; it would be something out of the ordinary. **Instead,** the intent is **that** the G-dliness **drawn down through the *mitzvos* should transform the nature of our material world,** making the world itself G-dly.

בִּכְדֵי אַז דֶער גִילוּי פוּן יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּתְחִיַּת הַמֵּתִים זָאל זַיְין נִרְגָּשׁ מִצַּד טֶבַע הָעוֹלָם גוּפָא (כַּנַ״ל סְעִיף ה׳), אִיז עֶס דַוְקָא וֶוען דִי הַמְשָׁכָה אֱלֹקוּת שֶׁעַל יְדֵי הַמִּצְוֹת (וָואס דִי הַמְשָׁכָה קוּמְט לִידֵי גִילוּי לֶעָתִיד לָבֹא) אִיז נִיט וִוי אַ צוּגֶעגֶעבֶּענֶע זַאךְ אִין וֶועלְט [דָאס הֵייסְט דִי מִצְוֹת טוּעֶן אוֹיף נָאר אַז אִין וֶועלְט זָאל צוּקוּמֶען אַן אוֹר אֱלֹקִי, אָבֶּער דִי וֶועלְט גוּפָא פַארְבְּלַיְיבְּט וִוי זִי אִיז גֶעוֶוען פְּרִיעֶר מִצַּד אִיר הִתְהַוּוּת, "עוֹלָם" לָשׁוֹן הֶעְלֵם], נָאר אַז דִי הַמְשָׁכָה דוּרְךְ דֶער מִצְוָה זָאל זַיְין אִין אַזַא אוֹפֶן אַז זִי מַאכְט אִיבֶּער דִי גַשְׁמִיּוּת עוֹלָם הַזֶּה.

Therefore, the revelations of the era of *Mashiach* are "dependent on our deeds and Divine service *throughout the duration of the exile*." For the potential for *mitzvos* to transform the nature of the world itself is expressed (primarily) through those *mitzvos* which are performed in the time of exile.

אוּן דֶערְפַאר אִיז דֶער גִילוּי דִימוֹת הַמָּשִׁיחַ "תָּלוּי בְּמַעֲשֵׂינוּ וַעֲבוֹדָתֵנוּ כָּל זְמַן מֶשֶׁךְ הַגָּלוּת" - וַוְיל דֶער עִנְיָן וָואס אִיז דָא אִין מִצְוֹת [צוּ אִיבֶּערְמַאכְן דֶעם עוֹלָם גוּפָא] אִיז עֶס (בְּעִיקָר) דוּרְךְ דִי מִצְוֹת וָואס מֶען אִיז מְקַיֵּים בִּזְמַן הַגָּלוּת.

Did G-d Desire Concealment?

8. In general, the reason why the performance of *mitzvos* draws down G-dly **influence which transforms the nature of the world** can be explained as follows:

ח. דֶער טַעַם וָואס מַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת בִּכְלָלוּת טוּעֶן אוֹיף אַזַא הַמְשָׁכָה וָואס מַאכְט אִיבֶּער דֶעם מַהוּת פוּן וֶועלְט:

The ultimate purpose for the creation of the world is "for the sake of the Torah and for the sake of the Jewish people,"[27] i.e., **that through** their observance of **the Torah and its *mitzvos*, the Jewish people bring about the revelation of G-dliness within the world.** This explains why **the revelation of G-dliness that the Jews draw into the world through the Torah is not an incremental element of the world's existence. Since this revelation of G-dliness is the intent and the purpose of the world**

דֶער תַּכְלִית הַבְּרִיאָה פוּן וֶועלְט אִיז "בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה וּבִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל"[כה], אַז אִידְן דוּרְךְ תּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ זָאלְן אוֹיפְטָאן גִילוּי אֱלֹקוּת אִין וֶועלְט. קוּמְט אוֹיס אַז דֶער גִילוּי אֱלֹקוּת וָואס וֶוערְט נִמְשָׁךְ אִין וֶועלְט דוּרְךְ יִשְׂרָאֵל אוּן תּוֹרָה, אִיז נִיט קֵיין עִנְיָן וָואס קוּמְט אַלְס דָּבָר נוֹסָף צוּ אִיר מְצִיאוּת - וָוארוּם וִוִיבַּאלְד אַז דָאס (דֶער גִילוּי אֱלֹקוּת שֶׁעַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה) אִיז דִי כַּוָּנָה אוּן תַּכְלִית פוּן דֶעם וֶועלְט

itself, the inner dimension of the world itself "demands," as it were, to have that purpose accomplished through the Torah and its *mitzvos* observed by the Jewish people.

This explanation **alone, however, is not sufficient. Since the state and frame of reference of the world (עולם) is characterized by concealment (העלם) – indeed, this is the very manner in which it was brought into being and what defines it – the purpose which it must accomplish is not felt within it. On the contrary, its natural state is concealment.[28] Thus,** since the world was created in a manner that its purpose is not evident **within the inherent context of the world's existence, the G-dliness drawn down through the performance of *mitzvos*** appears to be **an incremental factor.**

This is clarified by the concept that the revelations of the Ultimate Future are dependent (primarily) on "our deeds and Divine service throughout the duration of the exile," as will be **explained.**

גוּפָא, הֵייסְט עֶס דָאךְ, אַז דֶער עוֹלָם גוּפָא (בִּפְנִימִיּוּתוֹ) "מָאנְט" אַז עֶס זָאל זִיךְ דוּרְכְפִירְן (זַיְין תַּכְלִית:) דֶער גִּילּוּי אֱלֹקוּת אִין עֶם (דוּרְךְ תּוֹרָה וּמִצְוֹות פוּן אִידְן).

דָאס אַלֵיין אִיז אָבֶּער נִיט מַסְפִּיק. וָוארוּם וִויבַּאלְד אַז דֶער גֶּדֶר פוּן "עוֹלָם" אִיז (פוּן לָשׁוֹן) הֶעְלֵם כַּנַּ"ל - אַז מִצַּד הַבְּרִיאָה אִיז אִיר עֶצֶם מְצִיאוּת אַזַא וָואס אִין אִיר אִיז נִיט נִרְגָּשׁ דֶער תַּכְלִית וָואס דַארְף אִין אִיר דוּרְכְגֶעפִירְט וֶוערְן, נָאר אַדְּרַבָּה, מִצַּד בְּרִיאָתָהּ אִיז עִנְיָנָהּ הֶעְלֵם - קוּמְט דָאךְ אוֹיס, אַז בַּנּוֹגֵעַ צוּ דֶער מְצִיאוּת אוּן עִנְיָן פוּן עוֹלָם גוּפָא, אִיז דִי הַמְשָׁכַת אֱלֹקוּת שֶׁעַל יְדֵי הַמִּצְוֹות וִוי אַ צוּגֶעגֶעבֶּענֶע זַאךְ.

אוּן אָט דִי שְׁאֵלָה וֶוערְט בַּאוָוארְנְט מִיט דֶעם וָואס מֶען זָאגְט אַז דָאס וָואס דֶער גִּילּוּי דִּלֶעָתִיד טוּט זִיךְ אוֹיף דוּרְךְ "מַעֲשֵׂינוּ וַעֲבוֹדָתֵנוּ" אִיז עֶס (בְּעִיקָר) "כָּל זְמַן מֶשֶׁךְ הַגָּלוּת", כְּדִלְקַמָּן.

So that Darkness Will Shine

9. In numerous sources in *Chassidus,*[29] it is explained that the power of *mesirus nefesh*, self-sacrifice, is revealed more powerfully **during the era of exile than during the time of the *Beis HaMikdash.* For the concealment and hiddenness (which** characterizes **the era of exile) call forth the revelation of the power of *mesirus nefesh.***

Concealment and revelation are opposites. How is it possible that concealment calls forth this revelation of *mesirus nefesh*?

ט. סְ'אִיז מְבוֹאָר אִין חֲסִידוּת בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת[כט], אַז בִּזְמַן הַגָּלוּת אִיז מֵאִיר דֶער כֹּחַ הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ מֶער וִוי בִּזְמַן הַבַּיִת, וַוייַל דַּוְקָא דֶער הֶעְלֵם וְהֶסְתֵּר (פוּן זְמַן הַגָּלוּת) רוּפְט אַרוֹיס דֶעם גִּילּוּי פוּן כֹּחַ הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ.

וִוי קוּמְט עֶס אַז "הֶעְלֵם" זָאל אַרוֹיסְרוּפְן גִּילּוּי (פוּן מְסִירַת נֶפֶשׁ) - "הֶעְלֵם" אוּן "גִּילּוּי" זַיְינֶען דָאךְ

---

28. G-d "desired a dwelling in the lowest realm" (*Tanya*, ch. 36), i.e., in our material world. The concealment described in the main text explains why our world is considered as "the lowest realm."

29. See the beginning of *Sefer HaMaamarim Yiddish;* the *maamar* entitled *Ani Yesheinah,* 5709, *et al,* where these concepts are explained **at length.**

On the surface, there is a ready answer to this question. The interrelation of concealment and revelation **is a natural phenomenon that is reflected in a physical analogy. Our power of will has greater control over the heels of our feet than over our heads.**[30] Thus, our will is revealed in the least sensitive limbs of the body, the ones where our inner powers of thought and feeling are most concealed. **But this itself warrants explanation: Why did G-d structure the nature of the creation in this manner?**[31]

הֲפָכִים? אוּן כָאטשׁ אַז דָאס
אִיז לִכְאוֹרָה אַ דָבָר טִבְעִי, אוּן
וִוי דֶער מָשָׁל גַשְׁמִי אוֹיף דֶעם
אַז אִין עָקֵב שֶׁבְּרֶגֶל אִיז דָא דִי
שְׁלִיטַת הָרָצוֹן פוּן נֶפֶשׁ מֶער וִוי
דָאס אִיז אִין רֹאשׁ, דַארְף מֶען
דָאס גוּפָא פַארְשְׁטֵיין, פַארְווָאס
הָאט דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער אַזוֹי
אַיְינְגֶעשְׁטֶעלְט טֶבַע הַבְּרִיאָה[כז]?

30. To cite an obvious example: It is easier to insert one's feet into very hot or very cold water than the more sensitive organs of the body.

31. **The** ***maamar*** **entitled** ***Ani Yisheina, loc. cit.*** **and other sources, give the explanation that the power of intellect conceals the power of will,** hindering **the expression of the** essence of **the soul that is simple** and unrestrained. **With regard to the heel, by contrast,** there is no such concealment. To refer to the example given above: One might say that the reason one can immerse one's heel faster than one's head is because the heel lacks sensitivity and therefore does not present an obstacle. The head, by contrast, possesses sensitivity, and that sensitivity prevents the power of will from being expressed.

Seemingly, similar concepts can be explained with regard to the analogue: the revelation of **the power of** ***mesirus nefesh*** **during the era of exile.** In the previous generations, the people were on a higher spiritual level and the fact that they had developed the expression of their conscious powers of intellect and emotion made it unnecessary to call upon the power of *mesirus nefesh* that stems from the essence of the soul. Thus, the essence of the soul remained a mere latent potential.

In more recent generations, the Jews' powers of intellect and emotion are less developed and there are greater challenges in the world at large, therefore, *mesirus nefesh* is necessary. To refer back to the analogy, they are like the heels who lack sensitivity. Accordingly, as in the case of the heel, because they lack sensitivity, their conscious powers do not stand in the way of the expression of the essence of the soul through *mesirus nefesh.*

See ***Likkutei Sichos,*** **Vol. 9, p. 75, note 30, that** offers a different **explanation,** referring to ***Torah Or,*** *Bereishis,* p. 1b, which states **that, "with regard to this dimension, the foot is a head."** That explanation **implies that the heel (*****because*** **of its low level) is a medium for** the revelation of **the highest potentials. See also the** ***maamar*** **entitled** ***Ani Yesheinah, loc. cit.,*** **the end of sec. 4.** In other words, in the analogy, the heel possesses a greater connection to the essence of the soul than the organs in which the soul's conscious powers are revealed. The heel can be understood as a medium through which the essence of the soul comes out. Similarly, in the analog, the present generations have the unique potential to express the power of *mesirus nefesh* that lies at the core of their souls.

This is also reflected in the concept of a dwelling for G-d **in the lower worlds. It is the entities of this material world which will become a dwelling for His essence, for** only **they possess the feeling that** ***metziuso meiatzmuso,*** **their existence emanates from their own selves. This pattern is also relevant with regard to the concept of** ***mesirus nefesh*** **as the** ***sichah*** **continues to explain. See footnote 38.**

The term *metziuso meiatzmuso,* His existence emanates from Himself," refers to G-d's essential existence. In contrast to the existence of all the entities of the physical and Spiritual Cosmos, of Him alone can it be said that: "His existence emanates from Himself." For He never came into existence; He is, was, and forever will be. Every other entity was preceded by – and came into being from – absolute nothingness. Hence, its existence is not true. He, by contrast, is the absolute truth of all being.

Within our physical world, however, there is the illusion of *metziuso meiatzmuso.* In other words, the conscious forms of life in our world feel that they are a genuine form of existence. They see themselves as existing independently. They may intellectually understand that they were created, but on the level of feeling, their gut sensation is that "I am."

Nowhere else in the Spiritual Cosmos – except G-d's Essence – does such a feeling exist. Every spiritual entity appreciates that G-d is its source and therefore, feels nullified to Him. It is only in our world where we do not possess such feelings and, hence, feel our own selves so powerfully.

Chassidus explains, however, that this is not only a sign of our low spiritual level, but is also an indication of the awesome potential vested within us. The very fact that we can have such a feeling indicates that there is a connection between our world and G-d's Essence. Similarly, with regard to *mesirus nefesh,* it is not only that these latter generations lack the intellectual sophistication which hinders the expression of *mesirus nefesh,* but they possess a connection to the essence of the soul, the source for *mesirus nefesh,* which allows this quality to be expressed.

The concept can be explained as follows:

The intent of creation is that this lowly world itself, within the context of its own natural framework of reference, become a dwelling for G-d.[32] **To facilitate the execution of** this intent, **G-d created the world in a manner that would reflect its ultimate purpose and goal:** G-d's **intent in creating the world defined by a state of hiddenness and concealment is so that this** concealment **would lead to a higher degree of revelation,** i.e., so that **"the superior light [should] comes from the darkness."**[33] **Therefore, the world was structured in a manner that concealment calls forth (and becomes a medium for) a higher degree of light,**[34] i.e., the concealment that characterizes the era of exile calls forth a higher light, the revelation of the essence of the Jews' souls through their *mesirus nefesh.*

Thus, the nature of **the world itself – even as the world's existence is characterized by concealment, before its purpose becomes manifest within it – reflects the purpose of that concealment,** i.e., **that the concealment within the world exists for the purpose of drawing down** and manifesting **within it additional and superior light (through the observance of the *mitzvos*). Therefore, the revelation of G-dliness within the world (through the observance of the *mitzvos*)**

אִיז דִי הַסְבָּרָה אִין דֶעם:

בִּכְדֵי אַז עֶס זָאל זִיךְ דוּרְכְפִירְן דִי כַּוָּנַת הַבְּרִיאָה פוּן "דִירָה לוֹ יִתְבָּרֵךְ בַּתַּחְתּוֹנִים" אַז דִי וֶועלְט גוּפָא זָאל וֶוערְן אַ דִירָה פַאר דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטְן אוֹיךְ מִצַּד אִיר טֶבַע[כח], הָאט דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער בַּאשַׁאפְן דִי וֶועלְט אִין אַזַא אוֹפֶן, אַז אִין אִיר זָאל זִיךְ אָפְּשְׁפִּיגְלֶען אִיר כַּוָּנָה אוּן תַּכְלִית. אוּן הֶיוֹת אַז דִי כַּוָּנָה וָואס דִי וֶועלְט אִיז בַּאשַׁאפְן גֶעוָוארְן אִין אַן אוֹפֶן פוּן הֶעְלֵם וְהֶסְתֵּר אִיז בִּכְדֵי אַז דֶערְפוּן זָאל אַרוֹיסְקוּמֶען אַ הֶעכֶערֶער גִּילוּי - "יִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ" - דֶערְפַאר אִיז דִי וֶועלְט אַיינְגֶעשְׁטֶעלְט גֶעוָוארְן בְּאוֹפֶן כָּזֶה, אַז דַוְקָא דֶער "הֶעְלֵם" זָאל אַרוֹיסְרוּפְן (אוּן זַיְין אַ "כְּלִי" צוּ) אַ הֶעכֶערְן אוֹר[כט].

אוּן וִויבַּאלְד אוֹיךְ אִין וֶועלְט גוּפָא (וִוי זִי אִיז נָאךְ אַ "עוֹלָם מִלָּשׁוֹן הֶעְלֵם", אֵיידֶער עֶס וֶוערְט נִתְגַּלֶּה דִי כַּוָּנָה וָואס אִין אִיר) שְׁפִּיגְלְט זִיךְ אָפּ אַז דִי כַּוָּנָה פוּן הֶעְלֵם הָעוֹלָם גוּפָא אִיז בִּכְדֵי עֶס זָאל נִמְשָׁךְ וֶוערְן אִין אִים אַ תּוֹסְפוֹת וְיִתְרוֹן אוֹר (דוּרְךְ קִיּוּם הַמִּצְווֹת) - דֶערִיבֶּער אִיז דֶער גִּילוּי אֱלֹקוּת בָּעוֹלָם (דוּרְךְ קִיּוּם הַמִּצְווֹת)

---

32. **See *Likkutei Sichos,* Vol. 12, p. 73ff.,** where this concept is explained **at length.** In other sources (*Maamarei Admur HaZakein* 5565, Vol. 1, p. 489; *Sefer HaMaamarim 5678,* p. 193; *Toras Menachem, Sefer HaMaamarim Melukat,* Vol. 1, p. 207), the analogy of a dwelling for G-d in this lowly world is described with a further analogy, that of a person who dwells in the home of a friend. Since he dwells there, he reveals himself in all his essence. However, it is "in the home of a friend," i.e., the setting is not his own, but reflects the character of his friend. Similarly, in the analog, G-d's Essence will be revealed in this world. However, the material nature of the world will not change. G-d's Essence will be revealed within the context of the world's physicality.

33. The interpretation of *Koheles* 2:13, found in *Basi LeGani,* 5710, end of ch. 1.

34. **Based on the explanation above, we can appreciate the statement of the *Tanya,* ch. 36: "The era of *Mashiach* … is the ultimate intent and the consummation of the creation of this material world.** And this is the purpose **for which it was created at the outset." On the surface, the expression,** "And this is the purpose **for which it was created at the outset" is unnecessary. Adding** that **specific** phrase, **however, explains how the revelations of the era of *Mashiach* and the era of the Resurrection will** permeate **the state and frame of reference of this material world.** Since these revelations are the ultimate intent of the world's creation, there is the potential for them to permeate the world's natural framework, even though this appears to run contrary to the world's natural state.

becomes interwoven with the very fabric of **the world's existence.**

This explains why the revelations of the Ultimate Future are "dependent on our deeds and Divine service throughout the duration of the exile." For the *mesirus nefesh*[35] in the era of the exile reveals within the context of the concealment of G-dliness that prevails **in the world itself that the purpose** of that concealment **is the revelation of G-dliness drawn down through the Torah and its *mitzvos*.**[36]

For this the reason,[37] the G-dly influence drawn down by the *mitzvos* during the time of exile has a more powerful effect and enclothes itself to a greater degree within the context of the physical world itself.[38] This effect **will be overtly**

פַארְבּוּנְדְן מִיט דֶער מְצִיאוּת פוּן וֶועלְט גוּפָא.

אוּן דָאס אִיז דִי הַסְבָּרָה פוּן דֶעם וָואס מֶען זָאגְט אַז דֶער גִילוּי דְלֶעָתִיד אִיז "תָּלוּי בְּמַעֲשֵׂינוּ וַעֲבוֹדָתֵנוּ כָּל זְמַן מֶשֶׁךְ הַגָּלוּת" - וַוייל מִצַד דֶעם מְסִירַת נֶפֶשׁ[ל] שֶׁבִּזְמַן הַגָּלוּת וֶוערְט אִין דֶעם הֶעְלֵם פוּן עוֹלָם גוּפָא אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט אוּן נִתְגַלֶה, אַז זַיְין כַּוָונָה אִיז דֶער גִילוּי אֱלֹקוּת הַנִמְשָׁךְ עַל יְדֵי תּוֹרָה וּמִצְווֹת;

אוּן דָאס אִיז דִי סִיבָּה[לא] וָואס דִי הַמְשָׁכַת אֱלֹקוּת שֶׁעַל יְדֵי הַמִצְווֹת בִּזְמַן הַגָּלוּת אִיז פּוֹעֵל (בְּיֶתֶר שְׂאֵת) אוּן אִיז זִיךְ (מֶער) מִתְלַבֵּשׁ אִין דֶער מְצִיאוּת פוּן "גַשְׁמִיוּת עוֹלָם הַזֶה"[לב] גוּפָא, בִּיז דָאס

35. See the series of *maamarim* entitled *BeShaah SheHikdimu, 5672,* Vol. 3, p. 1281ff.

36. It is possible to explain the Rebbe's intent as follows: All Jews will ultimately rise to the challenge and withstand any tests to their faith that exile presents, for "no Jew can, and no Jew desires, to be separate from G-d" (*Tanya,* ch. 19). Thus, the challenges that exile present bring out the latent power of the Jewish soul and express how nothing can contain its power. Now when looking from G-d's perspective – i.e., not as one looks back after events of history take place, but as one brings into being that very history – not only are these challenges mediums for revelation, but from the outset, the intent of the existence of these challenges is to express the Jews' inherent connection with G-d. Thus, the concealment of G-dliness in the present generation is a catalyst for the revelation of G-dliness brought about by the Jews' observance of the Torah and its *mitzvos* with *mesirus nefesh.*

37. The *maamar* entitled *Matzah Zu,* 5706, ch. 2 (and similarly, the series of *maamarim* entitled *BeShaah SheHikdimu, 5672,* Vol. 1, sec. 72, and other sources), explain that in the *yesh,* the material existence, which is created, there is a reflection of the concept of *metziuso meiatzmuso* (see footnote 32 **and *bilti metzius nimtza* – that the manner in which G-d exists is different entirely from all ordinary types of existence in the physical and Spiritual Cosmos, having no definition whatsoever.**

Based on these concepts, it would appear possible to explain (see *Likkutei Sichos,* Vol. 12, p. 74, footnote 30) that the fact that the world (as it exists within its own context, i.e., remaining a material entity that feels its selfhood,**) can become a dwelling for G-d (even though the natural state of the world is characterized by concealment) stems from the fact that this state of concealment (which is expressed in that** a created being **feels that *metziuso meiatzumuso,*** i.e., that it is a genuine existence,**) expresses the existence of G-d's Essence.** True, that feeling is an illusion. Nevertheless, its presence indicates the existence of a Being, G-d, Who is in fact true and genuine, i.e., He was not created.

This explanation, however, is not sufficient. For the connection between the *yesh* of the world (that stems from the feeling that *metziuso meiatzmuso*) and G-d's Essence does not relate to the concept of revelation. (On the contrary, the feeling of *metziuso meiatzmuso* that exists within the world is one of total concealment; it **reflects an absolute lack of connection with G-dliness.** A person feels his own identity and is not conscious of the Divine source of his existence.) Therefore, this dimension of the **relationship (between the *yesh* of the world and G-d's Essence) is not enough for there to be a revelation of G-d's Essence** within the world.

The concepts explained in the main text, by contrast, show how the concealment which prevails within the world relates also to the revelation of G-d's Essence. As explained, **it is precisely the concealment during the era of exile that arouses the revelation of the power of *mesirus nefesh* that stems from the essence of the soul which is at one with the Essence of G-d.**

Since the revelation of G-dliness brought about by the Jews' service was caused by the concealment of this world, that revelation will

manifest in the Ultimate Future, when "the glory of G-d will be revealed and all *flesh* will see," and that revelation will be appreciated **according to the natural tendency of physical flesh itself.**

קוּמְט אַרוֹיס לֶעָתִיד לָבֹא בְּגִילוּי, אַז דֶער "וְנִגְלָה כְּבוֹד הֲוָיָ' וְרָאוּ כָל בָּשָׂר" וועט זַיין מִצַּד דִי תְּכוּנוֹת און טֶבַע הַבָּשָׂר גוּפָא.

What Keeping Kosher Achieves

10. Based on the above, we can also **appreciate the difference between the connection between *Parshas Shemini* and the conclusion of *Parshas Tzav* which precedes it, and the relationship** between *Parshas Shemini* and its concluding **passage which begins, "This is the animal...." As mentioned at the conclusion of *Parshas Tzav*, during the seven days of the dedication** of the Sanctuary, **Aharon and his sons performed all the Divine service possible with their own mortal powers, including drawing down that level of G-dliness that is evoked by an arousal from below.** All of **this was included in the set of seven,** G-dliness as it relates to the natural order.[39]

However, all this – man's service and G-d's response – **was merely a preparation for the revelation of the glory of G-d, the indwelling of the Divine Presence in the Sanctuary which took place on the eighth day of the dedication.** The revelation of that day **was characterized by the motif of eight, i.e., that the aspect of G-dliness which transcends creation entirely** the One **also be connected with** and permeate **the aspect of creation that conforms to the structure of seven.**[40]

יוד. עַל פִּי כָּל הַנַּ"ל וועט מֶען פַארְשְׁטֵיין דֶעם חִילוּק צְווִישְׁן דֶער שַׁייכוּת פוּן פַּרְשַׁת שְׁמִינִי צוּם סִיּוּם הַסֶּדְרָה פוּן פַּרְשַׁת צַו שֶׁלְּפָנֶיהָ און דֶער שַׁייכוּת פוּן פַּרְשַׁת "זֹאת הַחַיָּה" צוּ דֶער פַּרְשַׁת שְׁמִינִי גוּפָא:

אִין דִי ז' יְמֵי הַמִּלּוּאִים, וואָס רֶעדט זִיךְ בְּסִיּוּם פַּרְשַׁת צַו, הָאבְּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אָפְּגֶעטָאן אַלְץ וואָס ס'אִיז שַׁיָּיךְ צוּ אוֹיפְטָאן דוּרְךְ דֶער עֲבוֹדָה שֶׁלְּמַטָּה, אוֹיךְ דִי הַמְשָׁכָה פוּן אֱלֹקוּת וואָס וועֶרט נִמְשָׁךְ דוּרְךְ אִתְעֲרוּתָא דִלְתַתָּא - וואָס וועֶרט נִכְלָל אִין בְּחִינַת "ז'"[לג].

אָבֶּער דָאס אַלְץ אִיז גֶעוועֶן ווי אַ הֲכָנָה און הַקְדָּמָה צוּם "כְּבוֹד ה'", צוּ דֶער הַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה בַּמִּשְׁכָּן בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְמִלּוּאִים, אַז דָאס זָאל זַיין אִין אַן אוֹפֶן פוּן "שְׁמִינִי", דָאס הֵייסְט אַז בְּחִינַת הָאֱלֹקוּת וואָס אִיז מוּבְדָּל לְגַמְרֵי פוּן דֶער בְּרִיאָה, זָאל וועֶרן פַארְבּוּנְדְן (אוֹיךְ) מִיט דִי עִנְיָנֵי הַבְּרִיאָה (שֶׁבְּמִסְפָּר) ז'[לד].

---

permeate the very makeup of the world, enabling it to be revealed as G-d's dwelling. By contrast, in the era of the *Beis HaMikdash,* when G-dliness was revealed, the connection between the Jews' observance of the Torah and its *mitzvos* and the motif of concealment that characterizes our existence was not as pronounced.

38. See ***Tanya,* ch. 37.**

39. See *Likkutei Sichos,* Vol. 12, p. 62ff.

40. There is, however, a point which raises a question: **Since the revelation of the eighth day, the light that transcends the Spiritual Cosmos is expressed through** rising above the challenges with *mesirus nefesh* which is brought about by **concealment,*** **as explained above at length, what is the connection (and what is the need) that first** the Jews carry out **the Divine service during the seven days of the dedication of the Sanctuary** that reflected the limitations of created beings **on this lowly plane?** This service does not appear to relate to that motif at all, for it represents limited, mortal efforts within the sphere of holiness, a realm where G-dliness is revealed.

To explain (at least, in brief): In order for there to be a dwelling for G-d in the lower worlds, i.e., **for G-dliness to be drawn down and shine within our world in a revealed and internalized manner, two types of Divine service are necessary: a) the Divine service of *mesirus nefesh,* and b) Divine**

service with our conscious powers, the comprehension of G-dliness and the love and fear of Him.

The revelations that are brought about by the power **of *mesirus nefesh* express how the concealment** of G-dliness **within the world is intended for revelation** – indeed, the revelation of His Essence. Nevertheless, since this concealment and the *yeshus* that results from it **is a factor common to all the created beings, it does not reveal how the *particular* tendencies and the *makeup* of each created being are mediums for G-dliness.**

Moreover, since the Divine service of *mesirus nefesh* involves being undaunted by– and on the contrary, rising above – the concealment and the hiddenness, its positive quality **is not related to the matters of the world themselves. Therefore, Divine service involving the comprehension of G-dliness and the love and fear** of G-d **is necessary to reveal how the particular dimensions of every created being are mediums for G-dliness.** The Divine service of *mesirus nefesh* reveals that there is a transcendent dimension of G-dliness that permeates every particular created being. It does not, however, express a connection between G-dliness and the particular nature of each created being. That connection is established through the service of our conscious powers: intellect and emotion.

On the other hand, the Divine service of the comprehension of G-dliness and the love and fear of G-d **is** also **insufficient. Firstly, the light which is drawn down through this service is on the level of creation** and does not relate to G-d's absolute infinity. **Also, due to the concealment** of G-dliness that defines the fundamental nature of the world, this revelation **would be an incremental factor, beyond the essence of the world's existence.** When looking from the world's self-definition, that it conceals G-dliness, any revelation of G-dliness is not its natural state. **Therefore, the Divine service of *mesirus nefesh* is necessary to express how the essence of the world,** i.e., the concealment which by definition prevails within it, **is** itself **a medium for G-dliness, that leads to** the revelation of **the superior quality of light, the unlimited light which transcends the Spiritual Cosmos. This is not an incremental element beyond** the world's **ordinary existence, for the concealment** that prevails within the world **itself arouses the revelation of the power of *mesirus nefesh*. There is no need for work or labor,** i.e., the *mesirus nefesh* is a spontaneous response, indicating that this motif is part of the natural makeup of the world.**

Hence, there is a need for the fusion of the two approaches. **Through the preparatory service of the comprehension of G-dliness and the love and fear** of Him, **which in general refers to the Divine service during the time of the *Beis HaMikdash* (as explained in the *maamar* entitled *Ani Yeshainah* cited above), the G-dly light which is on the level of the worlds is drawn down in a revealed and internalized manner. (Although this** light **appears to be an increment to the existence of the world,)** it also plays a part in the establishment of a dwelling for Him within the very nature of creation. **Thus, when there will be a revelation of the infinite dimension of G-dliness – including the glory of G-d to be revealed in the Ultimate Future – this will relate not only to the concealment and the *yeshus* of the world (the concealment that arouses the power of *mesirus nefesh,* which in general refers to the era of exile), but also to the** particular **tendencies and makeup of created beings.**

Similar concepts apply also with regard to the Sanctuary which compensated for the withdrawal of the Divine presence caused by the sin of the Tree of Knowledge, **enabling there to be a dwelling within the lower realms (*Likkutei Torah, Vayikra,* p. 10d; see the series of *maamarim* entitled *Basi LeGani,* 5710, at the beginning). Through the Divine service within the mortal realm which as a whole relates to seven,** and which was expressed through **the seven days of dedication, the G-dly light which is on the level of the worlds was drawn down within the particular tendencies and makeup of the created beings. This served as a preparation for the indwelling of Divine presence, when the glory of G-d – the Infinite Light which transcends the Spiritual Cosmos – was revealed on the eighth day (*Vayikra* 9:23).**

This preparation caused the transcendent revelation in the Sanctuary to follow **the motif of eight. Not only did it reach the lowly realms** (**the essential dimension of concealment** that defines the very nature of **the world), but it** – the "one," G-d's transcendence – **encompassed the particular dimensions of the created beings, the set of seven. (See the commentary of *Rashi* to *Vayikra* 9:4, which speaks of "the Divine Presence – "One" – resting in the work of your hands** i.e., the set of seven," **and *ibid.* 9:23, which speaks of "all the effort which we invested…")**

* Note ***Rashi's* commentary (*Vayikra* 9:23) which speaks about** Aharon **"feeling pain," and "Israel being ashamed." See also footnote 47.**

** **Note the series of *maamarim* entitled *BeShaah SheHikdimu, 5672,* Vol. 3, p. 1281ff., which makes a distinction between a) the motif in which a *k'li* (a vessel) draws down Divine light and revelation which is structured according to the pattern of the Divine service of the Torah and its *mitzvos* in general,** i.e., to draw down influence from Above, it is necessary to perform service that is somewhat representative of the influence one seeks to draw down, **and b) the motif in which the *k'li* itself becomes light and revelation which is expressed through *mesirus nefesh*.** The latter motif relates to the idea that the concealment itself becomes transformed into light; such a transformation involves drawing down the Infinite Light. By contrast, the light drawn down by the service of Torah and *mitzvos* as a whole conforms to the structure of the world.

The passage beginning with, "This is the animal…," which speaks about the non-kosher domesticated and undomesticated animals, the prohibition against partaking of them, and the ritual impurity which results from contact with their carcasses, by contrast, **is a part of *Parshas Shemini* itself.**[41] The reason for its inclusion in that Torah reading is that **the refinement of the world (which is** characterized by **concealment) expresses in a consummate manner that the intent is the revelation of G-dliness,** including even **the G-dly light which transcends the world entirely. The refinement** of the world **is brought about through the existence** of a state that **allows for the possibility of** there being **non-kosher animals,** entities in which G-dliness **is concealed to a greater extent** that in the world at large. **Even so,** within that framework of concealment as well, it is possible "**to make a distinction between the impure and the pure, between an animal that may be eaten and an animal that may not,**"[42] thus, refining the world and enabling the revelation of G-dliness.

This resembles the approach implied by **our Sages' comment:**[43] **"A person should not say, 'I cannot bear pork.' Instead,** he should say, **'I could** partake of it, **but what can I do? My Father in Heaven decreed that I should not.**" The fact that the person does not cancel out entirely involvement with **non-kosher animals leads to the refinement of the concealment of G-dliness** that brings about their existence. **As the *Midrash***[44] **comments on the verse beginning, "This is the animal…": "The *mitzvos* were given to the Jewish people solely with the intent of refining created beings."**[45]

The fact that the concealment itself reflects its ultimate **purpose and intent – the revelation of G-dliness, i.e., the essential will of the Jewish people** (because "**My Father in Heaven decreed**")[46] **that becomes manifest**

אִין דֶער פַּרְשָׁה "וְזֹאת הַחַיָּה" וואוּ עֶס רֶעדט זִיךְ וֶועגְן חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת טְמֵאוֹת וכו' אוּן וֶועגְן אִיסוּר אֲכִילָתָם וְטוּמְאָתָם - דָאס אִיז שַׁיָּיךְ אוּן אִיז אַ חֵלֶק פוּן פַּרְשַׁת שְׁמִינִי עַצְמָהּ:

דֶער זִיכּוּךְ פוּן עוֹלָם, לָשׁוֹן הֶעְלֵם, וָואס דוּרְךְ דֶעם וֶוערְט אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט בִּשְׁלֵימוּת אַז זַיְין כַּוָּנָה אִיז צוּלִיבּ גִילּוּי אֱלֹקוּת - דָאס הֵייסְט בְּחִינַת הָאוֹר וָואס אִיז מוּבְדָּל אִינְגַאנְצְן מֵהַבְּרִיאָה, דֶער זִיכּוּךְ טוּט זִיךְ אוֹיף דוּרְךְ דֶעם וָואס סְ'אִיז דָא דִי מְצִיאוּת אוּן אַ נְתִינַת מָקוֹם פַאר (הֶעְלֵם יוֹתֵר) חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת טְמֵאוֹת כו' אוּן פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן אִיז דָא דֶער "לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֶּאֱכֶלֶת וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל"[לה] [וּבְדוּגְמַת מַאֲמַר רַזַ"ל[לו] אַל יֹאמַר אָדָם אִי אֶפְשִׁי בִּבְשַׂר חֲזִיר אֶלָּא אֶפְשִׁי וּמָה אֶעֱשֶׂה אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם גָּזַר עָלַי], וָואס דוּרְךְ דֶעם וֶוערְט דֶער זִיכּוּךְ אוֹיךְ אִין דֶעם הֶעְלֵם וָואס גִיט אַן אָרְט צוּ חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת טְמֵאוֹת; אוּן וִוי דֶער מִדְרָשׁ[לז] זָאגְט אוֹיפְ'ן פָּסוּק "זֹאת הַבְּהֵמָה": "לֹא נִתְּנוּ הַמִּצְווֹת לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא לְצָרֵף בָּהֶן אֶת הַבְּרִיּוֹת" [וָואס צִירוּף דָא מֵיינְט זִיכּוּךְ][לח].

אוּן דוּרְךְ דֶעם וָואס אִין דֶעם הֶעְלֵם שְׁפִּיגְלְט זִיךְ אָפּ זַיְין כַּוָּנָה וְתַכְלִית, דֶער גִילּוּי אֱלֹקוּת - דֶער רָצוֹן עַצְמִי פוּן אַ אִידְן ("אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם גָּזַר עָלַי")[לט] וָואס וֶוערְט דוּרְךְ דֶעם נִתְגַּלֶּה[מ],

41. For, as will be explained, it relates to a similar motif.

42. **The conclusion of this week's Torah reading** (*Vayikra* 11:47).

43. *Toras Kohanim, Rashi* **in his commentary to** *Vayikra* **20:26.**

44. *Vayikra Rabbah* **13:3.**

45. **See the explanation of all of the above in** *Or HaTorah, Vayikra,* **Vol. 1, p. 52, and p. 54, which relates to the refinement of the world.**

46. **Note** *Or HaTorah, Bamidbar,* **Vol. 4, p. 1206, with regard to the**

through the concealment[47] **– brings about the revelation of the "eighth."**[48] **The G-dliness which transcends the world entirely, the one, is revealed within** the context of **seven,** the natural order of worldly existence. **This makes "eight,"** for the transcendent light is **revealed and becomes one with creation itself, as explained above at length.**[49]

Based on the above, we can also understand the interpretation the *Midrash* offers[50] **with regard to** the passage concerning **the non-kosher animals: "Moshe saw the sovereignty of the ruling kingdoms." The *Midrash* explains at length the darkness and concealment brought about by every exile** whose ruling kingdoms are described by comparison with these animals. **For the new dimension and revelation brought about by "This is the animal..." is the same as that brought about by the exiles. This Divine influence will be revealed in the Ultimate Future,** the era of *Mashiach*'s harp, **the harp of eight strings.**

Then we will merit to see fulfilled the prophecy cited **at the conclusion of this *Midrash:***[49]

"The pig," this refers to Edom (Rome). Why is it called the pig (חזיר)? Because it will return (מחזרת) the crown to its rightful **owner, as it is written:**[51] **"And deliverers will ascend Mount Zion to judge the mountain of Esav, and the sovereignty will be G-d's."**

דָאס טוּט אוֹיף דֶעם גִילוּי פוּן "שְׁמִינִי"[מא], אַז דֶער גִילוּי אֱלֹקוּת, וָואס אִיז הֶעכֶער אִינְגַאנְצְן פַאר וֶועלְט, וֶוערְט נִתְגַלֶה אִין "שִׁבְעָה" - עֶס וֶוערְט "שְׁמִינִי" - נִתְגַלֶה וְנִתְאַחֵד אִין דֶער בְּרִיאָה גוּפָא כַּנַ"ל בַּאֲרוּכָה[מב].

אוּן לוֹיט דֶעם אִיז פַארְשְׁטַאנְדִיק וָואס דֶער מִדְרָשׁ זָאגְט אַז דִי חַיּוֹת טְמֵאוֹת אִיז דָאס - "מֹשֶׁה רָאָה אֶת הַמַּלְכִיּוֹת בְּעַסוּקָן"[מג], ווִי עֶר אִיז דָארְט מְבַאֵר בִּפְרָטִיּוּת דֶעם חוֹשֶׁךְ אוּן הֶעְלֵם פוּן יֶעדֶער גָלוּת, וָוארוּם דֶער אוֹיפְטוּ אוּן גִילוּי פוּן זֹאת הַחַיָּה גו' לְהַבְדִיל גו' אִיז דֶער עִנְיָן וָואס טוּט זִיךְ אוֹיף עַל יְדֵי הַגָלֻיּוֹת, וָואס דִי הַמְשָׁכָה פוּן דֶעם קוּמְט אַרוֹיס בְּגִילוּי לֶעָתִיד לָבֹא, כִּנּוֹר שֶׁל "שְׁמוֹנָה נִימִין".

אוּן ווִי עֶר אִיז מְסַיֵּים אִין מִדְרָשׁ: "וְאֶת הַחֲזִיר זוֹ אֱדוֹם כו' וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ חֲזִיר שֶׁמְּחַזֶּרֶת עֲטָרָה לִבְעָלֶיהָ הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַה' הַמְּלוּכָה".

(משיחת ש"פ שמיני תשל"א ותשל"ו. ש"פ אחרי ומאמר דאחש"פ* תשכ"ה)

---

explanation of this comment of our Sages: "When a person restrains himself because of the decree of the King of the Universe although he has a desire for the object, he brings about **the consummate subjugation of actual darkness."**

47. **There is another concept which relates to this matter. As explained in the text *Noam Elimelech* (the conclusion *of Parshas Shemini*) and cited in *Or HaTorah, Vayikra,* Vol. 1, p. 48, the cleaving of a kosher animal's hoofs (מפריס פרסה) reflects** the screen (פרסה) that **"divides between the** upper **waters and the** lower **waters"** (*Bereishis* 1:6).

This distinction **reflects the distinction brought about by the *tzimtzum* which generates the potential to transform the concealment of the *tzimtzum* into light. See the series of *maamarim* entitled *BeShaah She-Hikdimu,* 5672, Vol. 2, pp. 942-943, and *Or HaTorah, loc. cit,* p. 60.**

48. **Note the two explanations of the verse: "And it came to pass on the eighth day": one that it is an expression of happiness, and one that it is an expression of sadness. See** also ***Megillah* 10b; *Or HaChayim,* the beginning of our Torah reading; and the penultimate portion of *Vayikra Rabbah* 11:7.**

49. **Note also that at the conclusion of the passage "This is the animal..."** (*Vayikra* 11:44) **states: "And you shall sanctify yourselves and you shall be holy." *Rashi* interprets that to mean: "'And you shall sanctify yourselves,' sanctify yourselves from below. 'And you shall be holy,' for I will sanctify you** in the spiritual realms **above and in the World to Come."**

50. ***Vayikra Rabbah* 13:5.**

51. *Ovadiah* 1:21.

א) ראה זהר ח"א (מדרש הנעלם) קד, ב. ח"ב רו, ב. תקוני זהר תקון י"ג (כט, רע"ב). ועוד.

ב) ראה שער היחוד והאמונה פ"א.

ג) ראה בכל הנ"ל לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך.

ד) גם בפשוטו של מקרא (וגם מסדרה אחת לסדרה לפני זה - ראה פירוש רש"י ריש פרשת משפטים. ריש פרשת בהעלותך. ריש פרשת שלח). ולא רק במשנה תורה. וראה ברכות כא, ב. ושם נסמן.

ה) ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 114.

ו) יא, ב ואילך. והפרשיות שלפני זה כולם היו ביום שמיני למילואים על פי פשטות הכתובים. ולהעיר מפירוש רש"י שם: את כולם השוה כו' לפי שהושוו בדמימה כו'.

ז) צו ח, ב ואילך.

ח) להעיר שברמב"ם בסדר תפלות כו' בסופו כתב ויהי ביום השמיני.

ט) ריש פרשתנו. וראה רבינו בחיי כאן.

י) ראה ד"ה ויהי ביום השמיני דשנת תש"ד ותש"ה. לקו"ש ח"ג ע' 974.

יא) ראה תש"ד שם סוף סעיף יו"ד (ותש"ה) שבזה נכלל גם אור הסובב כל עלמין.

יב) וכלשון הכלי יקר "כי מספר זה מיוחד אליו יתברך".

יג) שהובא בכלי יקר שם.

יד) ערכין יג, ב. וראה לקוטי תורה תזריע כא, ד.

טו) ישעי' מ, ה. וראה כלי יקר שם "שלימות המשיח נגלה כבוד ה' וראו כל בשר כי ה' אחד רוכב על ז' כו'".

טז) ראה ד"ה מצה זו תרע"ה (בהמשך תער"ב ח"ב ע' תתקל) דכבוד ה' הוא מלכות דאין סוף כמו שהוא לפני הצמצום.

יז) וראה תורת חיים תצוה תפב, א ואילך. שער האמונה פכ"ה. ובתורת חיים שם: אפילו בהמות יכירו את בוראם ויבין כל יצור כו'.

יח) ראה המשך תער"ב שם ע' תתקלא שעל דרך זה היה בעת מתן תורה.

יט) בכללות כשהגילוי הוא באופן של ראיה הוא ענין של פשיטות ולכן הובא הדוגמא לזה (המשך תער"ב שם ע' תתקלה) מקריעת ים סוף ובית המקדש: בשעת קריעת ים סוף ראו הכל גילוי האור אין סוף כו' וכן בבית המקדש דכשם שבא לראות כך בא ליראות (חגיגה ב, א. ושם נסמן), אמנם אמיתית הענין דבדרך פשיטות הוא כאשר בא מצד טבע הבשר גופא, מה שאין כן בעת קריעת ים סוף היה זה "מצד הגילוי דאור אין סוף" ועל דרך זה בבית המקדש ש"היה גילוי אור אין סוף" ולכן אמיתית הפשיטות תהיה לעתיד לבא, ראה שם ע' תתקלו "וביותר מזה יהיה לעתיד כו'". וראה שם ח"ג סוף ע' א'רסג ואילך.

כ) "וכמו כן בגילוי הנבואה שיהיה לעתיד בכל אחד ואחד וכמו שכתוב ואשפוך את רוחי על כל בשר גו' ולא כמו גילוי הנבואה בנביאים שיש בזה כמה תנאים כו' ואחר כל זה היה גילוי הנבואה כדבר פלא שלמעלה מהטבע כו' מה שאין כן לעתיד יהיה הנבואה כמו דבר טבעי" (המשך שם ע' תתקלו). והיינו, אף שגילוי הנבואה הוא באופן של ראיה הרי מכיון שצריך לזה כמה תנאים כהקדמה לזה "אין הנבואה חלה אלא על כו'" (רמב"ם הלכות יסודי התורה פ"ז ה"א) וגם לאחרי כל התנאים אלו אין מתנבאין בכל עת שירצו אלא מכוונים דעתם וכו' (שם ה"ד), וגם כשמכוונים דעתם "אפשר שתשרה שכינה עליהן ואפשר שלא תשרה" (שם ה"ה), וגם בזמן גילוי הנבואה צריך להיות ההכנה וכמו ויפשט גו' ואראה ואפול על פני (כהובא בההמשך שם), הרי מוכח, שלא רק שאין זה בדרך פשיטות מצד טבע המטה אלא גם ש"הטבע לא יוכל לקבל זאת ועל כן היה צריך להיות הפשטת הגשמי וביטול החושים כו'" - דבר חידוש.

כא) ראה בהמשך שם "דכמו שעכשיו תפיסת היש והמציאות הוא דבר טבע, כמו כן יהיה לעתיד תפיסת האלקות כדבר טבעי כו'".

כב) ראה תניא פל"ו "עד שנברא* עולם הזה הגשמי והחומרי ממש והוא התחתון במדריגה שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו יתברך וחשך כפול ומכופל עד שהוא מלא קליפות וסטרא אחרא שהן נגד ה' ממש" כו'. וראה לקו"ש ח"ו ע' 22 ואילך.

*) ולא "שנעשה" (מה שאין כן במאמר רז"ל בה"א נברא עולם הזה) – בהתחלת התהוות שלו הוא עולם הזה הגשמי.

כג) לקוטי תורה שלח לז, ד. ובביאורי הזהר להצמח־צדק ע' שנה: עולם לשון העלם כמאמר רז"ל (פסחים נ, א) על פסוק (שמות ג, טו) זה שמי לעלם (לשון העלם ש)לא כמו שנכתב כו'.

כד) תניא רפל"ז.

כה) רש"י ריש פרשת בראשית. וראה גם בראשית רבה פ"א, ד. ויקרא רבה פל"ו, ד.

כו) ראה בארוכה ספר המאמרים אידיש בתחילתו. ד"ה אני ישינה תש"ט. ובכמה מקומות.

כז) בד"ה אני ישנה שם (ועוד), לפי שכח השכל מעלים על הרצון - פשיטות הנפש, מה שאין כן בעקב, ולכאורה כן הוא גם בנמשל בכח המסירת נפש שבזמן הגלות עיין שם. אבל ראה לקו"ש ח"ט ע' 75 הע' 30, שממה שכתוב בתורה אור ו"בבחינה זו נקרא הרגל ראש כו'" משמע דהעקב (מצד פחיתותו) הוא כלי לבחינת תחלתן (וראה גם ד"ה אני ישנה סה"מ אידיש ספ"ד). וכן מוכח גם מהענין (דדירה בתחתונים) דדוקא התחתונים הם דירה לעצמותו מצד ההרגש דמציאותו מעצמותו שבעולם הזה, ומזה מובן גם בכח המסירת נפש כדלקמן בפנים. וראה הערה לא.

כח) ראה בארוכה לקו"ש חי"ב ע' 73 ואילך.

כט) על פי מה שכתוב בפנים יומתק הלשון בתניא פל"ו "שימות המשיח . . הם תכלית ושלימות בריאת עולם הזה שלכך נברא מתחלתו" - דלכאורה מה מוסיף ב"שלכך נברא מתחלתו" - כי על ידי הוספה זו דוקא מוסבר איך שהגילוי דימות המשיח ותחיית המתים יהיה בהמציאות דעולם הזה גופא.

ל) להעיר מהמשך תער"ב ח"ג ס"ע א'רפא ואילך.

לא) בד"ה מצה זו תש"ז פ"ב (ועל דרך זה בהמשך תער"ב פע"ב. ובכמה מקומות), שביש הנברא יש דוגמת "ענין מציאותו מעצמותו ומענין נמצא בבלתי מציאות נמצא", ועל פי זה היה אפשר לבאר (וראה לקו"ש חי"ב ע' 74 הע' 30), דזה מה שהעולם (מצד ענינו גופא) נעשה דירה לו יתברך (אף שענין וגדר העולם הוא העלם) הוא לפי שגם בההעלם דעולם גופא (ההרגש דמציאותו מעצמותו) מתבטא מציאות העצמות,

אבל ביאור זה אינו מספיק עדיין, כי השייכות של היש דעולם (מצד

ההרגש דמציאותו מעצמותו שבו) להעצמות, אינה מתייחסת לענין הגילוי (שהרי אדרבה: ההרגש דמציאותו מעצמותו שבעולם היא שאין לו שייכות לאלקות), ולכן: שייכות זו (של היש דעולם להעצמות) אינה מספיקה שמצד זה יהיה בעולם גילוי העצמות.

מה שאין כן להביאור שבפנים, ההעלם דעולם שייך (גם) לגילוי העצמות, מכיון שההעלם (בזמן הגלות) היא המעורר את גילוי כח המסירת נפש (שמצד עצם הנשמה המיוחדת בעצמותו יתברך).

לב) תניא שם.

לג) ראה לקו״ש חי״ב ע׳ 62 ואילך.

לד) לכאורה אינו מובן: מכיון שהגילוי שביום השמיני, האור שלמעלה מהשתלשלות, בא דוקא על ידי ההעלם*, כנ״ל בארוכה, איזו שייכות יש (ומהו הצורך) בהקדמה דעבודת המטה בז׳ ימי המילואים?

והביאור (בקיצור על כל פנים): בכדי שיהיה לו יתברך דירה בתחתונים שאלקות יומשך ויאיר בעולם בגילוי ובפנימיות, צריך ב׳ אופני עבודה: עבודה דמסירת נפש; ועבודה דכחות פנימיים, השגת אלקות אהבה ויראה וכו׳:

בהגילוי דמסירת נפש מתבטא איך שההעלם דעולם כוונתו גילוי אלקות, אבל להיות שהעלם וישות זה הוא צד השוה שבכל הנבראים, הרי אינו פועל ומגלה שגם תכונות וגדרי הפרט דכל נברא הם כלים לאלקות [ועוד: מכיון שעבודה דמסירת נפש היא באופן שאין מתחשבים כי אם מתגברים על ההעלמות והסתרים - אם כן אין זה שייך לעניני העולם עצמו], ולכן צריך להעבודה דהשגה ואהבה ויראה שגם גדרו הפרטי דכל נברא הוא כלי לאלקות.

ולאידך: העבודה דהשגה ואהבה ויראה אינה מספיקה כי (נוסף על זה שהאור הנמשך על ידי זה הוא אור שבערך הבריאה הרי) מצד העלם דעצם דעולם הוא הוספה על עצם מציאותו, ולכן צריך להעבודה דמסירת נפש שמבטא שגם העצם דעולם הוא כלי לאלקות ושיהיה יתרון האור - בחינת אור הבלי גבול שלמעלה מהשתלשלות, שאין זה הוספה על מציאותו שהרי ההעלם גופא מעורר גילוי כח המסירת נפש, ואין צריך על זה עבודה ויגיעה**.

ולכן על ידי הקדמת העבודה דהשגה ואהבה ויראה שנמשך האור שלפי ערך העולמות באופן גלוי ופנימי בפרטי גדרי הנבראים (אף שההמשכה היא כמו הוספה כנ״ל), - שבכללות היא גם העבודה שבזמן הבית (כבד״ה אני ישנה שם) - הרי כאשר נמשך לאחרי זה אור הבלי גבול - ועד, ״ונגלה כבוד הוי׳״ לעתיד לבא - הרי זה שייך לא רק לבחינת העלם וישות העולם (שההעלם מעורר אור הבלי גבול - שבכללות הוא בזמן הגלות -) אלא גם בתכונות וגדרי הנבראים.

וכן הוא גם במשכן שהוא תיקון לסילוק שכינה להיות דירה בתחתונים (לקוטי תורה צו י, ד. וראה המשך באתי לגני ה׳שי״ת בתחלתו): על ידי עבודת המטה שמתחלקת בכללות בז׳, ז׳ ימי המילואים, שנמשך האור שלפי ערך העולמות בתכונות וגדרי הנבראים הרי זה ההקדמה שהשראת השכינה ״וירא כבוד ה׳״ (פרשתנו ט, כג), האור הבלי גבול שלמעלה מהשתלשלות ביום הח׳ יהיה באופן של ״שמיני״, היינו לא רק ״בתחתונים״ (עצם דהעלם העולם) אלא גם בפרטי גדרי הנבראים - שבמספר ז׳ (וראה פירוש רש״י ט, ד ״להשרות שכינתו במעשה ידיכם כו׳״. ושם כג ״כל הטורח שטרחנו כו׳״).

*) להעיר מפירוש רש״י פרשתנו ט, כג: היה מצטער כו׳ והיו ישראל נכלמים כו׳. וראה לקמן הערה מא.

**) להעיר מהמשך תער״ב שם (ח״ג) בהחילוק מה שהכלי ממשיך אור וגילוי והוא על ידי העבודה דתורה ומצוות בכלל, לזה שהכלי עצמה נעשה אור וגילוי על ידי מסירת נפש כו׳.

לה) סוף פרשתנו.

לו) תורת כהנים, ופירוש רש״י קדושים כ, כו.

לז) ויקרא רבה פרשתנו פי״ג, ג.

לח) ראה בכל הנ״ל אור התורה פרשתנו ע׳ נב. ושם ע׳ נד בזיכוך ההעלם.

לט) ולהעיר מאור התורה פנחס ע׳ א׳רו בביאור מאמר רז״ל אל יאמר אדם אי אפשי כו׳ ״שאף שהיה לו רצון לזה הוא נמנע מצד גזירת מלך העולם והרי זה בחינת אתכפיא גמור דחשוכא ממש״.

מ) עוד ענין בזה, דענין מפרסת פרסה היינו ההבדל דיהי רקיע שיהיה מבדיל בין מים למים (נועם אלימלך סוף פרשתנו הובא באור התורה פרשתנו ע׳ מח). והרי זהו בדוגמת ההבדל שנעשה על ידי הצמצום שעל ידי זה בכח להפוך את העלם הצמצום לאור, ראה בהמשך שם בסוף המאמר ע׳ תתקמב־ג. וראה אור התורה שם ע׳ ס.

מא) להעיר מב׳ הפירושים בויהי ביום השמיני לשון שמחה או לשון צער - ראה מגילה י, ב. אור החיים ריש פרשתנו. וראה ויקרא רבה פרשתנו (פי״א, ז. קרוב לסופו).

מב) להעיר שבסוף פרשת ״זאת החיה״ נאמר ״והתקדשתם והייתם קדושים״ ופירש רש״י ״והתקדשתם קדשו את עצמכם למטה״, ״והייתם קדושים לפי שאני אקדש אתכם למעלה ולעולם הבא״.

מג) שם, פי״ג, ה.

*) נדפס בספר המאמרים - מלוקט ח״ב ע׳ מה.

SICHOS IN ENGLISH